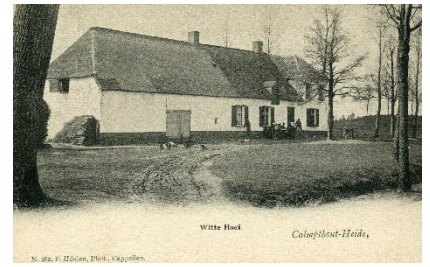

Heide [VERTELT]

www.heidevertelt.be

321

8 maart 2026

NMBS bestaat 100 jaar!

Eugeen Lorriper woont in Heide en heeft een lang spoorwegverleden. Hij wees ons op het 100-jarig bestaan van de spoorwegmaatschappij NMBS (Nationale maatschappij der Belgische spoorwegen). Zij werd opgericht op 23 juli 1926 als opvolger van de toen noodlijdende "Belgische staatsspoorwegen". Voor jou als lezer hebben wij met Eugeen vijf "spoorweetjes" verzameld, deze week het derde weetje:

Verboden te spuwen

Vroeger zag je in de trein bordjes "verboden te spuwen". Eronder hing een spuugbak, vaak in email of glas. Spuwen was de normaalste zaak van de wereld, zeker voor mensen die pruimtabak gebruikten.

Draagbare spuugbakken, gevuld met een geschikte vloeistof in plaats van zand, moeten worden onderhouden en bijgevuld in zoveel mogelijk wagons

Dokter Vallin in een rapport uit 1899

"Vanaf de 19e eeuw wordt spuwen in het openbaar als onhygiënisch en onbeschaafd beschouwd. "De neiging van tuberculosepatiënten om op de grond te spugen is des te groter omdat het een gewoonte is die veel reizigers, ziek of niet, delen", schrijft ene Bruno Carrière in de Franse publicatie "Rail & Histoire". Carrière verwijst naar een rapport over preventieve maatregelen in treinwagons van een zekere dokter Vallin uit 1899. "In wachtruimtes en stationshallen moeten vaste spuugbakken op een standaard van 1 meter boven de grond worden geplaatst", beveelt Vallin aan. "Draagbare spuugbakken, gevuld met een geschikte vloeistof in plaats van zand, moeten worden onderhouden en bijgevuld in zoveel mogelijk wagons. "De waarschuwingsbordjes en de spuugbakken zijn al lang verleden tijd. Ze zijn achterhaald omdat spuwen in het openbaar gewoonweg taboe is geworden. Er is ook nog amper iemand die nog pruimt.

Paul witters vertelt in Kapellen
donderdag 26 maart om 19u30

verder in dit nummer meer informatie

Oostende in de "Belle Epoque"

Nostalgie naar vervolgen tijden!

Wie het allemaal nog eens mee wil beleven kan donderdag 19 maart om 20u terecht in het LDC Kruisbos, Kapellensteenweg 81 voor een lezing die verzorgd wordt door Kurt Van Eeghem. Hij schreef er een boek over en komt dit verder toelichten op zijn eigen gekende, vlotte en aangename manier. Denken we terug aan James Ensor die Parijs inruilde voor Oostende, de Koningin der badsteden met haar promenade en de weelderige hotels en villa's. Hij vertelt ook over de luxueuze treinen en pakketboten die massa's toeristen naar de kuststad brachten. Wie de voorstelling wil bijwonen moet wel vooraf inschrijven.

Je kan inschrijven via:

<https://kalmthout.cultuursmakers.be/activiteiten/detail/2194/oostende-in-de-belle-epoque>

ORGANISATOR: CULTUURSMAKERS KALMTHOUT
LOCATIE: LDC KRUIBOS, GROTE ZAAL, KAPELLENSTEENWEG 81 - 2920 KALMTHOUT
DEUREN OP: 19U30
AANVANG: 20U00
INKOM: €7 LEDEN CULTUURSMAKERS, €10 NIET-LEDEN
订票电话: WWW.CULTUURSMAKERS.BE / KALMTHOUT

Het wielerseizoen is weer gestart!

Heb je het overzichtje ook gezien in Gazet Van Antwerpen? Wat steden, en hier en daar ook een gemeente, uitgeven om de start- of aankomstplaats te zijn van een grote wielervedstrijd. Het is geld dat de stad overmaakt aan grote organisatiebureaus zoals Golazo en Flanders Classic om hun stad/gemeente in het daglicht te plaatsen. Geld ook dat eigenlijk van de belastingbetaler komt, ook van niet-wielersliefhebbers.

We kunnen er een hoge boom over opzetten, of dit verantwoord is voor een stad/gemeente en wat de waarde hiervan werkelijk is. Zeker is dat het één van de garanties is om de wielersport op topniveau te houden, naast tv-rechten en sponsoring, de voornaamste bron van inkomsten.

Het terugverdieneffect met het betalen van deze bedragen door een stad is niet altijd duidelijk in te schatten, maar meerdere studies geven wel aan dat deze vorm van marketing soms een belangrijke meerwaarde kan zijn.

Wedstrijd	Start/Aankomst	Financiële steun
Ronde van Vlaanderen	Antwerpen Oudenaarde	€ 500.000 € 450.000
In Flanders Fields. From Middelkerke to Wevelgem	Middelkerke Wevelgem	€ 175.000 € 310.000
Dwars door Vlaanderen	Roeselare Waregem	€ 100.000 € 290.000
E3 Saxo Classic	Harelbeke	€ 365.000
Ontloop Nieuwsblad	Gent Ninove	€ 150.000 € 180.000
Ronde van Brugge	Brugge	€ 260.000
Kuurne-Brussel-Kuurne	Kortrijk Kuurne	€ 90.000 € 100.000
Bredene Koksijde Classic	Bredene Koksijde	€ 38.000 € 120.000
Danilith Nokere Koerse	Deinze Kruisem	€ 25.000 € 100.000
Ronde van Limburg	Hasselt Tongeren-Borgloon	€ 50.000 € 70.000
Scheldeprijs	Terneuzen Schoten	(niet bekend) € 100.000
Brabantse Pijl	Beersel Overijse	€ 48.400 (nog niet bekend)
TOTAAL		€ 3.521.400

Eenzelfde oefening voor jeugdwedstrijden blijft uit!

Dat de Vlaamse wielervedstrijden vorig weekend weer zijn gestart zal menigeen wielersliefhebber bekoren, zij het ter plaatse, zij het voor het tv-toestel. Het is een passie die veel mensen treft. Maar de wielersport wordt in de eerste plaats gemaakt door de renners zelf, het zijn zij die de sport aantrekkelijk maken en in de belangstelling brengen, zowel de toppers als de "mindere goden" zorgen daarvoor. Rond de wielersport draait dan ook heel wat; van journalisten tot mecaniciens, van verzorgers tot chauffeurs, van TV-commentatoren tot fietshandelaars, van sportpsychiaters tot diëtisten, enz... De wielersport zorgt dus ook voor tewerkstelling! Vooral bij de profs wordt er geen amateurisme meer geduld. De jaarlijkse omzet gelinkt aan de wielersport, is dan ook heel groot.

En wat met onze jeugdwedstrijden?

VZW WIEKA
WIELRENNEN KALMTHOUT
EVENEMENTEN IN
2026

TURFKOERS NIEUWMOER
VANAF 11U30
NIEUWMOER DORP

ZONDAG 12/04

DAMES (U17)
NIEUWELINGEN (U17)
JUNIOREN (U19)
DIKKE BANDEN KOERS (3 - 12 JAAR)

Live uitzending Parijs - Roubaix op groot scherm
Provinciaal Kampioenschap dames U17

In deze professionele wereld wordt wel eens de oorsprong, de bron, de kweekvijver, vergeten! Stilaan maar zeker worden voor de jeugdige knapen die dromen, om ooit een Wout Van Aert of een Remco Evenepoel te worden, kleiner en kleiner. Bijna alle middelen gaan uit naar de top van het wielrennen. Eenzelfde oefening voor jeugdwedstrijden blijft uit! En daar gaat het schoentje de komende jaren nog meer nijpen als er geen duidelijk plan komt om organisatoren daarbij te steunen.

Het is blijkbaar meer te verantwoorden voor een stad om 100.000 euro uit te geven om een grote profwedstrijd naar haar regio te krijgen dan 5000 of 10.000 euro te investeren voor degelijke jeugdwedstrijden. En daar moet over nagedacht worden. Er worden in het wielermilieu allerlei redenen aangehaald om aan te geven waarom jeugdwedstrijden verdwijnen. Men vindt geen organisatoren meer, oudere besturen haken af, er zijn hiervoor weinig of geen sponsors meer te vinden, de administratieve rompslomp doet verenigingen stoppen, enz.... Kortom, de

vaststelling is dat er jaar na jaar meer jeugdwedstrijden verdwijnen.

Tijdens de “dikke banden race” mogen zij een aantal toertjes rond de kerk draaien, in het gezelschap van “Rudy”, de Nieuwmoerse vedette van de eindejaarsperiode.

In Kalmthout wil men het wel aanpakken!

Een voorbeeld van hoe het zou moeten vinden we in ons eigen Kalmthout. Daar werd in 2021, tijdens volle coronaperiode, een plan gesmeed om jeugdwedstrijden aan te bieden. Er werd gekozen voor een omgeving rondom de kerk van Nieuwmoer om dit waar te maken. Nu, na vier succesvolle organisaties, gaat men nog een stapje verder.

We spraken met koersdirecteur Marc Andriessen, zelf oud-renner en ook erg begaan met het jeugdwielrennen

“Op 12 april steken we nog een tandje bij! Al langer droomden wij ervan om ook voor de meisjes jeugd een wedstrijd te doen. Vanaf dit seizoen biedt Belgian Cycling een concept aan waarbij de jeugdige categorieën, zeg maar nieuwelingen en de junioren leeftijd, in één wedstrijd rijden. Gelijktijdig heeft de provinciale afdeling van Cycling Vlaanderen ons gevraagd om er het provinciaal kampioenschap van te maken en dat gaat de wedstrijd onmiddellijk wat meer cachet geven. Daarnaast hebben wij met onze wielervereniging Wieka VZW het besluit genomen om ook de allerkleinste te laten genieten van het wielergevoel. Tijdens de “dikke banden race” mogen zij een aantal toertjes rond de kerk draaien, in het gezelschap van “Rudy”, de Nieuwmoerse vedette van de eindejaarsperiode”.

De wielervereniging Wieka kan ook op steun van de overheid rekenen om dit alles waar te maken en te bestendigen. Marc hierover:

“zonder een financieel of logistiek duwtje van de gemeente zouden wij dit niet kunnen doen. Ook het opzetten van een eigen wielercafé op het plein naast de kerk, waar die dag ook Parijs-Roubaix op groot scherm te zien is, brengt geld in het laadje, zowel voor de organisatie als voor een paar Nieuwmoerse verenigingen die participeren. Daarnaast zijn er op Nieuwmoer ook een aantal gulle sponsors gevonden die net als wij geloven in het jeugdwielerrennen. Naar mijn bescheiden mening is dit een manier om het jeugdwielerrennen toch een beetje uit het slop te halen”.

Naar onze bescheiden mening is dit een voorbeeld voor openbare besturen om mee aan de slag te gaan: organisatoren zoeken die mee willen denken en organiseren en deze evenementen zowel financieel als logistiek ondersteunen. We vroegen het aan Wieka voorzitter Louis van den Buijs: “is dit de manier om meerdere mensen te bewegen om te investeren in het jeugdwielerrennen?”

“zeker, dit is al een eerste en voorname stap. Het voorbeeld van ons gemeentebestuur zou op vele andere plaatsen navolging moeten krijgen, maar het is niet de enige stap die moet gezet worden. Ook vanuit de wielerbond zelf, Sport Vlaanderen, maar zeker ook door organisaties als Flanders Classic en Golazo zouden grotere stappen moeten worden gezet. En dan kom ik terug op de aanhef van dit artikel, steden die grote bedragen besteden om te fungeren als start- of aankomstplaats, gelden die naar grote organisaties vloeien, komen niet ten goede van het jeugdwielerrennen. De mooiste stap zou zijn dat een deel van deze gelden rechtstreeks het jeugdwielerrennen ten goede zouden komen, zo iets zou kunnen, rechtstreeks van een stad of via de grote dominerende organisatiebureaus.

De Kalmthoutse wielervereniging Wieka VZW organiseert op zondag 12 april in samenwerking met het gemeentebestuur en wielervereniging WAC, drie wedstrijden vanaf 11u30 in het dorp van Nieuwmoer. Ook de aanwezigheid van heel wat wielervrienden kan helpen om jeugdwedstrijden naar een hoger niveau te tillen.

De magie van de “La Bamba”:

« van Mexicaanse bruiloft tot Vlaamse kusjesdans »

In de jaren 70 en 80 was er op elk Vlaams feestje één onbetwistbaar hoogtepunt: de La Bamba. Hoewel de kusjesdans bij ons een eigen ritueel werd, ligt de oorsprong van het nummer duizenden kilometers verderop, in de rijke cultuur van Mexico.

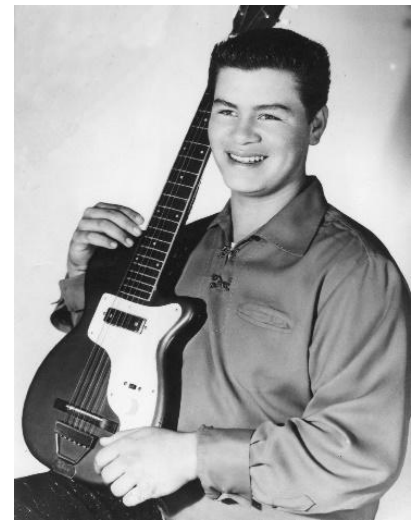
De wortels

Van Volkslied tot Rock-'n-Roll "La Bamba" is van oorsprong een Mexicaans volksliedje uit de staat Veracruz. Het werd daar al in de 18e eeuw gespeeld in de Son Jarocho-stijl, vaak op bruiloften. De tekst was variabel en improvisatie was de sleutel. De wereldwijde doorbraak kwam echter in 1958, toen de pas 17-jarige Amerikaan Ritchie Valens (geboren als Richard Valenzuela) het nummer in een modern jasje

stak. Hij combineerde de traditionele Mexicaanse ritmes met de opkomende Rock-'n-Roll. Het was een revolutionaire stap: een Spaanstalig nummer dat de Amerikaanse hitlijsten bestormde.

Een tragisch icoon

Het succes van Ritchie Valens was helaas van korte duur. Slechts acht maanden na zijn doorbraak kwam hij in 1959 om het leven bij een vliegtuigongeluk, samen met Buddy Holly en The Big Bopper. Deze dag staat sindsdien bekend als "*The Day the Music Died*". Hoewel hij slechts drie hits had, zorgde zijn versie van La Bamba ervoor dat hij onsterfelijk werd. In 1987 beleefde het nummer een enorme revival door de biopic *La Bamba*, waarin de band Los Lobos het nummer opnieuw naar de eerste plaats van de hitlijsten zong.

Het ritueel van de zakdoek

Bij ons kreeg het lied een heel eigen invulling. Terwijl de kring ritmisch in de handen klapte en de tekst luidkeels werd meegezongen, danste er één persoon in het midden met het cruciale rekwisiet: een stoffen zakdoek. Met een mengeling van bravoure en gezonde zenuwen werd de zakdoek voor de voeten van een uitverkorene geworpen. Beiden knielden neer op de zakdoek, een gebaar van hoffelijkheid om de feestkledij te sparen, en wisselden een kus uit op de wangen.

De evolutie: alleen nog de Kus

Naarmate de avond vorderde of de jaren verstreken, veranderde de etiquette van de dans subtiel. De symboliek van de zakdoek maakte plaats voor een meer directe aanpak. De zakdoek bleef steeds vaker achterwege; het knielen werd overgeslagen en er werd alleen nog maar gekust. Zonder de barrière van de stof werd de dans vlotter en de sfeer nog uitbundiger. Voor veel jongeren was dit hét moment van de waarheid; de ideale manier om eindelijk die ene buurjongen of dat meisje van drie straten verderop te kussen zonder dat het direct "officieel"

hoefde te zijn.

Een Blijvende Herinnering

De populariteit van de La Bamba lag in de eenvoud. Het brak de muren af tussen generaties en zorgde voor een collectief lachsalvo wanneer de "verkeerde" persoon werd uitgekozen. Hoewel de muziek later veranderde en de zakdoek definitief verdween, blijft de herinnering aan La Bamba. Het was een tijd waarin een Mexicaans volksliedje en de belofte van een kus genoeg waren om een hele avond onvergetelijk te maken. Jammer dat het verdwenen is...

(bijdrage van Wim Kuyps)

Wij betaalden belastingen om met de fiets te mogen rijden...

Wie vandaag met de fiets de straat op rijdt, hoeft geen belasting te betalen en geen metalen plaatje meer aan het frame te bevestigen. Toch was dat in België meer dan een eeuw lang anders. De geschiedenis van de fietstaks, officieel de rijwielbelasting, vertelt niet alleen iets over fiscaliteit, maar ook over de maatschappelijke positie van de fiets zelf.

Toen de fiets aan het einde van de negentiende eeuw zijn intrede deed, gold hij aanvankelijk als een modern en zelfs luxueus vervoermiddel. De eerste rijwielen waren duur, fragiel en vooral in handen van gegoede burgers: artsen, notarissen, industriëlen en vooruitstrevende stadsbewoners. In kranten uit die periode werd de fiets soms omschreven als een “ijzeren ros” dat evenveel bewondering als argwaan opriep. In sommige gemeenten werd het rijwiel zelfs verboden op drukke markten, uit vrees dat het paarden zou doen schrikken of voetgangers zou verwonden.

Overheden zagen in dat nieuwe vervoermiddel al snel een potentiële inkomstenbron. In de jaren 1890 werd in België een rijwielbelasting ingevoerd. Opmerkelijk was dat deze belasting niet federaal werd georganiseerd, maar provinciaal. Elke provincie gaf eigen belastingplaatjes uit, met een eigen vormgeving, nummering en soms zelfs een eigen stijl. Wie de belasting betaalde, ontving een klein metalen plaatje, in de volksmond een taksplaat of fietsplaat, dat zichtbaar aan de fiets moest worden bevestigd.

Die plaatjes vermeldden doorgaans de naam van de provincie, het jaartal en een volgnummer. In sommige jaren waren ze eenvoudig en sober, in andere jaren kregen ze een opvallende driehoekige, ovale of schildvormige vorm. Er bestaan anekdotes over fietsers die hun plaatje extra poetsten of strategisch bevestigden, omdat het ook een statussymbool werd: een zichtbaar bewijs dat men zich een fiets én de bijbehorende belasting kon veroorloven. Voor kinderen was het plaatje dan weer een geliefd object om met een stok tegen te tikken, wat tot ergernis van ouders en veldwachters leidde.

Controle gebeurde aanvankelijk vrij informeel. De veldwachter of rijkswachter keek simpelweg of het plaatje aanwezig was. Een fiets zonder plaatje kon aanleiding geven tot een boete, maar er zijn gevallen bekend waarin men “door de vingers zag” bij arbeiders of scholieren. Sommige fietsers probeerden de belasting te ontwijken door plaatjes van oudere jaren te hergebruiken of die van een overleden familielid over te zetten. Dat leidde af en toe tot rechtszaken waarin werd gediscussieerd of een plaatje bij de fiets hoorde, dan wel bij de persoon.

De rijwielbelasting weerspiegelde sterk de tijdsgeest. In een periode waarin de fiets nog niet het universele volksvervoermiddel was dat hij later zou worden, leek het logisch om er belasting op te heffen. Maar naarmate de twintigste eeuw vorderde, veranderde de maatschappelijke betekenis van de fiets ingrijpend. Tijdens en na de Eerste Wereldoorlog

werd de fiets voor velen een noodzaak. Brandstof was schaars, openbaar vervoer onbetrouwbaar en de fiets bood vrijheid en mobiliteit. In arbeidersgezinnen was één fiets soms het kostbaarste bezit, gedeeld door meerdere gezinsleden.

Tegelijk nam in het interbellum en vooral na de Tweede Wereldoorlog het autoverkeer toe. De fiets zakte weg in prestige en werd steeds meer geassocieerd met bescheidenheid of noodzaak. De fietstaks begon te wringen: waarom een arbeider belasten voor zijn fiets, terwijl de auto, symbool van vooruitgang, steeds meer ruimte kreeg. Bovendien bleek de opbrengst van de belasting vaak nauwelijks op te wegen tegen de administratieve rompslomp van inning, controle en productie van de plaatjes.

De afschaffing van de rijwielbelasting gebeurde niet in één beweging, maar gefaseerd per provincie. In sommige provincies verdwenen de taksplaten al midden jaren 1980, elders pas later. Er zijn verhalen van fietsers die hun laatste plaatje bewust bewaarden “voor het geval dat”, uit wantrouwen tegenover de overheid. Begin jaren 1990 was de rijwielbelasting definitief verleden tijd. Daarmee kwam een einde aan een fiscale praktijk die meer dan honderd jaar had standgehouden.

De afschaffing van de rijwielbelasting gebeurde niet in één beweging, maar gefaseerd per provincie. In sommige provincies verdwenen de taksplaten al midden jaren 1980, elders pas later. Er zijn verhalen van fietsers die hun laatste plaatje bewust bewaarden “voor het geval dat”, uit wantrouwen tegenover de overheid. Begin jaren 1990 was de rijwielbelasting definitief verleden tijd. Daarmee kwam een einde aan een fiscale praktijk die meer dan honderd jaar had standgehouden.

Vandaag bestaan er voor gewone fietsen en elektrische fietsen met trapondersteuning tot 25 kilometer per uur geen belastingen of nummerplaatverplichtingen meer. Integendeel: de fiets wordt actief aangemoedigd in het mobiliteitsbeleid, als antwoord op files, luchtvervuiling en klimaatuitdagingen.

De oude fietstaksplaten zijn intussen verzamelobjecten geworden. Ze duiken op in erfgoedcollecties, op rommelmarkten en in privéverzamelingen. Voor sommigen zijn ze nostalgische herinneringen aan een tijd waarin zelfs beweging belast werd. Zo vertellen die kleine metalen plaatjes, stil en roestig, verrassend veel over het verleden.

(Bijdrage van Wim Kuyps)

Afscheid van Herman Suykerbuyk, oud-burgemeester van Essen.

Gisteren nam Essen afscheid van oud-burgemeester en parlementair Herman Suykerbuyk. Ook in Kalmthout was Herman geen onbekende. Hij was vele jaren de voorzitter van het in 2001 opgerichte Grenspark Kalmthoutse Heide. Zijn leiderschap zorgde ervoor dat deze organisatie uitgroeide tot wat het vandaag betekent voor de wijde omgeving. Onder zijn leiderschap (tot 2011) groeide het park uit over de landsgrens heen en werd het gebied in oppervlakte verdubbeld. Samenwerking stond steeds hoog in het vaandel bij deze Essense politicus. Persoonlijk voelde hij zich enorm verbonden met de grensstreek en dit aan beide zijden van de grens.

Op deze regels mogen we terecht aanhalen dat Herman Suykerbuyk een zeer grote verdienste heeft nagelaten voor onze grensstreek.

Herman werd geboren op 5 januari 1934. Als zoon van een Nederlandse vader en Kempische moeder groeide hij op in de grensgemeente Essen. Hij studeerde aan het Klein Seminarie in Hoogstraten, tot hij in 1952 in Leuven ging studeren, waar hij lid werd van de Katholieke Vlaamse Hoogstudentenbond. Na zijn studies ging hij aan de slag bij het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond en sloot hij zich aan bij de CVP Jongeren. In Kalmthout en Essen raakte Herman in zijn studententijd ook bekend met de studentenvereniging "Heidebrand", een vereniging die Kalmthoutse en Essen studenten amusement aanbood, hij was er enkele jaren de praeses.

In 1965 kwam Herman in de gemeenteraad van Essen terecht waar hij onmiddellijk als burgemeester werd aangesteld, na het onverwacht overlijden van Emiel Dierckxens. In 1968 werd hij volksvertegenwoordiger, van 1987 tot 1995 was hij Senator. Vooral de Belgische staathervorming was voor hem één van de grote uitdagingen, iets waarbij ook hij zijn stempel drukte.

Als burgemeester van een grensgemeente lang de internationale samenwerking hem ook nauw aan het hart. Het Belgisch-Nederlands overleg (BENEGO), de Beneluxraad, het Europees Comité van de regio's. Ook Vlaanderen ontsnapte nooit aan zijn aandacht. Toen in 1971 de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap werd opgericht was Herman één van de voortrekkers, dat was ook zo in de Vlaamse raad (vanaf 1980) en in het Vlaams Parlement (1985 tot 1999) als ondervoorzitter. Meermaals kwam Herman duidelijk in beeld naar aanleiding van zijn parlementaire werkzaamheden. Dat was ook zo in 1987 tijdens de Voer-kwestie met uiteindelijk het vertrek van de zelfbenoemde burgemeester José Happart als gevolg.

Op deze regels mogen we terecht aanhalen dat Herman Suykerbuyk een zeer grote verdienste heeft nagelaten voor onze grensstreek, vooral de verdienste dat hij de Nederlandse samenleving heel wat dichter bij de Belgische (zeg maar Vlaamse, dat zou Herman liever hebben gehoord) samenleving heeft gebracht.

Herman overleed op 21 januari op 92-jarige leeftijd, hij rust in vrede!

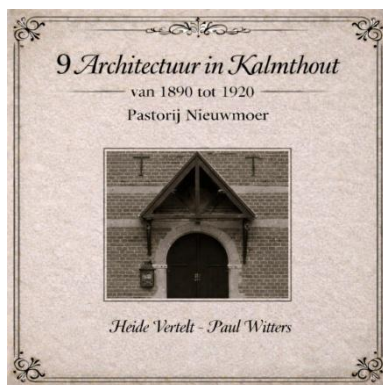
Paul Witters vertelt in Kapellen.

Op donderdag 26 maart om 19u stipt geeft Paul Witters een lezing in Kapellen. Paul spreekt er op uitnodiging van de Koninklijke Heemkring Hoghescote over het vorig jaar uitgegeven boek "Waar Lijn 12 haar sporen achterliet". Paul gaat het hoofdstuk dat hij samenstelde, zijn onderzoek en de resultaten ervan, toelichten.

Meer dan vier jaar werkte Paul aan het verhaal dat heel wat geheimen van de spoorlijn 12, de gebouwen errond en het personeel, prijs gaf. Paul gaat dit op een bloeiende manier vertellen, begeleid door een mooie presentatie. Tevens wordt ook het boek zelf, uitgegeven door de "VZW Heide vertelt" onder de aandacht gebracht.

Wie erbij wil zijn moet verplicht inschrijven voor 21 maart via het adres info@heemkring-hoghescote.be met de vermelding van het aantal deelnemers en gelijktijdig ook de som van 8 euro voor leden, of 10 euro voor niet leden, storten op rekening BE18 4137 2050 7165. Vermeld bij betaling “spoorlijn 12, uw naam, lidnummer of adres en het aantal personen.

De voorstelling gaat door in Zaal BIZ, Marktpllein 1 te Kapellen. Info tel. 03/605.79.89

9. pastorie van Nieuwmoer

omschrijving: **Pastorie Nieuwmoer**

Wuustwezelsteenweg 5

Bouwjaar 1895

“de pastorie”

Beschrijving gebouw

- Datering/ bouwperiode: 1893–1895
- Stijl: neo-Vlaamse renaissance
- Kernbeschrijving (architectuur): alleenstaande woning in baksteen, 5 traveeën, 2 bouwlagen, zadeldak; bakstenen lijstgevel met speklagen in natuursteen, pseudo-kruisko zijnen, en een rondboogdeur met o.a. een oeil-de-boeuf erboven
- Omgeving: tuin met boomgaard (zuid) en haag aan straatzijde
- Erfgoedstatuut: vastgesteld bouwkundig erfgoed (vaststelling geldig sinds 29-03-2019).

Architect (origineel ontwerp): op de officiële erfgoedfiche wordt geen architect vermeld (wel stijl, datering en beschrijving). Architect (renovatie/herbestemming): voor de renovatie/verbouwing (o.a. naar doorgangs-/noodwoningen) wordt Studio Noord genoemd als architect (persbericht/krantenartikel).

Pastorie Nieuwmoer biedt plaats aan twee doorgangswoningen

De pastorie in Nieuwmoer dateert uit 1895 en was aan renovatie toe. De gemeente Kalmthout maakte van de gelegenheid gebruik om het gebouw niet alleen grondig te renoveren, maar ook om er twee wooneenheden voor noodopvang in onder te brengen.

“Enkele jaren geleden woedde in Nieuwmoer een brand waardoor een gezin plots dakloos was. Hen tijdelijk onderbrengen in de oude pastorie was een noodoplossing. Zo groeide het idee om het gebouw te renoveren en tegelijk ruimte te maken voor noodopvang. De parochie blijft de gelijkvloerse verdieping gebruiken, de rest van het gebouw is getransformeerd tot twee moderne woonunits”, zegt schepen Jan Oerlemans (CD&V).

“Op de eerste verdieping is er een woning voor een gezin tot zes personen. Op de tweede verdieping vind je een 1-slaapkamerappartement”, vertelt Maarten De Bock, schepen voor welzijn. “Op die tweede

verdieping is nog een extra slaapkamer die we kunnen koppelen aan één van de twee wooneenheden. Zo kunnen we flexibel inspelen op de situatie van inwoners die nood hebben aan opvang.”

“Architect Studio Noord en aannemer BE Bouwonderneming pakten de renovatie aan met veel zorg voor de authenticiteit van het gebouw, In totaal kostte het project 260.000 euro en kreeg het financiële steun van zowel Wonen Vlaanderen, voor 38.000 euro, als de Nationale Loterij voor 60.000 euro”, geeft schepen Jan Oerlemans mee.

bezoek onze website www.heidevertelt.be voor nog meer foto's

Volgende week: **10. De Vijf Villa's** (bijdrage van Paul Witters)

Nu bestellen wij via internet maar hoe gebeurde dit vroeger?

Een postkaart gevonden die dateert van 1 december 1921 en ik deed verder onderzoek: Bestellen gebeurde via een postkaart, op de achterzijde geschreven.

Hieronder de bestelling die werd verzonden vanuit het hotel:

Monsieur,
Veuillez m'envoyer comme suit:
4 Eau Liberty 5/8 x 35
2 " " 2/8 x 1½
4 Pana Pur 5/8 x 38 (38)
Bien à vous,

Wat betekent 5/8 en 2/8?

In die periode (± 1920) werden parfum- en apothekersproducten vaak verkocht in:

- breuken van een liter
- of breuken van een standaardflesmaat**

5/8 = vijf achtste

= 0,625 liter (625 ml) als het om litermaat gaat

2/8 = twee achtste

= 1/4 liter (250 ml)

Dat zou logisch zijn voor:

- grotere voorraadflessen (5/8 L)
- kleinere verkoopflacons (2/8 L)

Wat betekent "x 35" / "x 38" / "x 1/2"?

Dat is vrijwel zeker:

- stuksprijs in centiemen of frank
- of groothandelsprijs per eenheid

Rond 1921 (na WO1) werd in België in Belgische frank gerekend.

Waarschijnlijk dus:

- 5/8 L Eau Liberty aan 35 fr.
- 2/8 L Eau Liberty aan 1,50 fr.
- 5/8 L Pana Pur aan 38 fr.

De herhaling (**38**) achteraan bij Pana Pur is waarschijnlijk een bevestiging van de prijs of totaalcontrole.

Wat zegt dit over het type product?

Deze maten wijzen sterk op:

- navulflessen voor hotelgebruik
- of verkoop in een hotel/parfumerie

Aangezien dit naar Hotel de la Station (Heide) ging, is het zeer aannemelijk dat:

- het hotel toiletartikelen verkocht
- of ze op de kamers gebruikte

Samengevat

Het gaat vrijwel zeker om:

- Geurwater/ lotion (Eau Liberty)
- Mogelijk ontsmettend of cosmetisch middel (Pana Pur)
- Verkocht in 625 ml en 250 ml flessen
- Prijzen rond 7,50 tot 38 frank in 1921

(40€ in potlood, waarschijnlijk werd deze postkaart eerder verkocht aan deze prijs, op verschillende sites betaalt men soms gekke prijzen voor een postkaart).

De voorzijde van de foto: Hotel Des Flandres = afzender.

(bijdrage van Paul Witters)

We heten de lente welkom!

"Maart zonder nat vult het vat" is een bekende weerspreuk die betekent dat een droge maand maart gunstig is voor de oogst en zorgt voor volle voorraadschuren. Het benadrukt dat droog, stoffig weer in maart (stof in maart is goud waard) goed is voor de landbouw, vaak in combinatie met een natte maand april.

Uit de oude doos!

Vanuit de oude doos willen wij deze week wat herinneringen opwekken, vermoedelijk toch bij heel wat lezers die destijds een bezoek brachten aan café "Jagersrust" in Kapellenbos. Deze foto is waarschijnlijk één van de oudste die ooit is genomen. Zoals het café op de foto is afgebeeld zullen alleen onze oudste lezers het nog herinneringen.

*Heide vertelt is een uitgave van
de VZW Heide vertelt.
Redactie: Heidestatiestraat 58/1
2920 Kalmthout
0477/22.24.81
www.heidevertelt.be*

